

Plastyka klasa IV

1. Technika pastelowa.
2. Pozostałe techniki malarskie- cechy techniki akrylowej i olejnej.

Zagadnienia do lekcji:

- Cechy charakterystyczne techniki pastelowej
- Rodzaje pasteli
- Narzędzia i podłoża stosowane w technice pastelowej
- Terminy: terpentyna, laserunek, werniks
- Cechy technik akrylowej i olejnej
- Narzędzia i podłoża stosowane w technikach akrylowej i olejnej

Proszę przejrzeć tematykę w podręczniku.

Informacje dodatkowe do przeczytania.

Dla chętnych: Przygotuj pracę plastyczną (pastele) związaną ze Świątami Wielkanocnymi.

nowa
era

Techniki malarskie

Do
dzieła!

Pastele

Pastele to waleczki utworzone ze sproszkowanej farby. Dzielą się na suche i olejne. Pierwsze z nich są nietrwałe, a wykonany nimi rysunek utrwała się lakierem. Pastele olejne są mniej sypkie, a przez to trwalsze. Rysuje się nimi na przykład na grubym papierze.

Tempery

Farb temperowych używa się od bardzo dawna. Są one gęstsze od farb plakatowych. Obrazy namalowane w technice temperowej pozostają nienaruszone nawet przez kilkaset lat. Spółwern w farbach temperowych może być na przykład kurze błąko.

Akwarele

Efekt delikatnych barw można uzyskać dzięki farbom akwarelowym, nazywanym również wodnymi. Wykonane za ich pomocą plamy barwne są rozmyte. Najlepszym podłożem dla akwareli jest biały, chropowaty papier, czasem zwilżony wodą.

Farby olejne

Farby olejne powstają w wyniku zmieszania barwników z tłustą substancją. Schną bardzo wolno – grube warstwy nawet do kilkunastu dni. Farbami olejnymi najczęściej maluje się na płótnie naciągniętym na drewnianą ramę zwaną bieżniem.

Pastel (łac. *pasta* – ciasto) lub **pastela** to miękki rysik w formie pałeczki, utworzony z pigmentu malarzkiego z dodatkiem kredy, glinki lub gipsu, połączonych spoiwem. Technika zaliczana zarówno do malarstwa, jak i do rysunku, znana jest od czasów renesansu. Rozróżniamy pastele suche i pastele olejne. Te pierwsze pozwalają na uzyskanie niepowtarzalnych efektów kolorystycznych za pomocą miękkiej i łagodnej kreski, ale zarazem są pyłące, mało odporne na uszkodzenia i słabo przyczepne do podłoża, dlatego trzeba je zabezpieczać specjalnymi aerozolami. Technika pastelu najlepiej sprawdza się na kartonach o lekko porowatej strukturze lub na specjalnym welurowym papierze, zwiększającym jej przyczepność.

▲ Stanisław Wyspiański *Chochoły (Planty nocą)*, 1898
Technika: pastele

Szerokie zastosowanie wśród współczesnych artystów mają **farby akrylowe**. W ich skład wchodzi pigment połączony z żywicami syntetycznymi. Akryle rozpuszczają się w wodzie, szybko wysychają, ale są trwałe. Uzyskane nimi efekty można porównywać zarówno z tradycyjnym malarstwem olejnym, jak i malowaną na papierze akwarelą.

▲ Edward Dwurnik *Kaczerice*, 2007
Technika: akryl na płótnie

Tempera jest znana od czasów starożytnych. Wówczas podłożem malarskim dla tej techniki była ściana pokryta zaprawą gipsową lub papirus. Z czasem zaczęto malować na specjalnie przygotowanych deskach lub ścianach pokrytych zaprawą na bazie kredy. Zagruntowana powierzchnia stanowi bazę do rozpoczęcia dzieła. Farby temperowe, nawet obecnie, wykonuje się, mieszając pigment (barwnik) ze spoiwem, którym najczęściej jest żółtko jajka. Plama barwna wykonana temperą jest płaska i kryjąca, dlatego artyści, aby uzyskać łagodne przejścia światłocieniowe i efekt przestrzenności przedstawianych kształtów, bardzo często stosowali metodę laserunku.

Malarz Duccio di Buoninsegna [wł. czyt. dućcio di błonisenia] przedstawia postacie, uczestniczące w tytułowej scenie z Nowego Testamentu, w bardzo plastyczny sposób, co możemy dokładnie zobaczyć na powiększonym fragmencie jego obrazu. Pod koniec średniowiecza artyści starali się realistycznie przedstawiać rzeczywistość. Malowane przez nich rysy twarzy czy fałdy szat, dzięki zastosowanemu laserunkowi, nabierały trójwymiarowości, stawały się bardziej naturalne i prawdziwe.

D

Laserunek polega na nakładaniu przezroczystych, rozrzedzonych wodą lub inną substancją, warstw farby w ten sposób, że jedna prześwituje spod drugiej i jednocześnie płynnie łączą się ze sobą, tworząc łagodne przejścia tonalne. Stosowanie laserunków jest możliwe w malarstwie farbami temperowymi, olejnymi i akrylowymi.

▲ Plamy miękkie w laserunku – akwarela

▲ Plamy miękkie w laserunku – farby olejne

▲ Duccio di Buoninsegna *Wskreszenie Łazarza*, 1311
Technika: tempera na desce

▲ Duccio di Buoninsegna *Wskreszenie Łazarza* (fragment), 1311
Technika: tempera na desce

▲ Jan van Eyck *Portret małżonków Arnolfinich*, 1434
Technika: olej na desce

Technika łączenia pigmentu z olejem, czyli **malarstwo olejne**, pojawiła się na początku XV wieku. Odkrycie tego typu malarstwa przypisuje się braciom Janowi i Hubertowi van Eyckom [czyt. wan ejkom], znanym malarzom niderlandzkim. Ta technika malarstwa gwarantuje efekt świetlistości, ponieważ spoiwa olejne błyszczą intensywniej od używanej wcześniej matowej tempery.

Farbami olejnymi maluje się najczęściej na zagruntowanym płótnie, naciągniętym na drewniane ramy, lub na desce. Malarstwo olejne daje artyście dużą swobodę w doborze i mieszanii kolorów farb, pozwala uzyskiwać połyskującą lub matową powierzchnię obrazu. Umożliwia wielokrotne poprawki (czyli retusze) przez nakładanie kolejnych warstw farby. Obrazy olejne cechuje duża trwałość. Popularne metody malowania stosowane w malarstwie olejnym to: laserunek, sfumato i impasto.

Informacje wykorzystane z podręcznika

Plastyka. Lubię tworzyć. Wojciech Sygut Marzena Kwiecień. MACEducacja